

KOGERKERKGEMEENTE

DERDE ADVENTSZONDAG 11 DECEMBER 2022

Gaudete – Verblijdt u

Voorganger: ds. Hanna van Dorssen

Orgelmuziek

Welkom, stilte en drempelgebed

Aansteken adventskaarsen en Adventslied: 'Wij wachten op de koning'

Drie kaarsen branden, het licht schijnt door de duisternis.
Zo groeit het vlam voor vlam, totdat Hij komt!

Bemoediging

Kyrië

Laten wij bidden.

Ook op deze zondag, waarop uw licht al door het donker schijnt,
brengen wij de wereld voor uw aanschijn.

Met alles wat haar siert, maar ook met alles wat haar deert.

Oorlogen die niet te vermijden lijken,

kou, armoede, schuld, waarin mensen gevangen zitten.

De minste mensen die het meeste missen.

Eeuwige, U trekt zich hun lot aan,

niet in een verre toekomst, maar nu en altijd.

Uw barmhartigheid gaat ons verstand te boven.

Daarom zingen wij tegen alle onheilstijdingen in: 'Verblijdt u' – 'Gaudete'.
Het lied voor de derde zondag van de Advent.

Zingen: 'Verblijdt u in de Heer te allen tijd', lied bij zondag 'Gaudete', 450

Eerste lezing: Lucas 1:26-38

In de zesde maand werd de engel Gabriël van Godswege gezonden naar een stad in Galilia, genaamd Nazareth, naar een maagd die met een man verloofd was, die Jozef heette, uit het huis van David, en de naam van de maagd was Maria.

Hij kwam bij haar binnen en sprak:

'Verheug je, jij benadigde, de Heer is met jou.'

Maar zij, geschokt door dit woord, overlegde bij zichzelf wat dat voor een begroeting was. En de engel sprak tot haar:

'Vrees niet, Maria, want jij hebt genade gevonden bij God. En zie, jij zult zwanger worden en een zoon baren en jij zult zijn naam roepen: Jezus. Deze zal groot zijn en geroepen worden: 'zoon van de Allerhoogste', en de Here God zal hen geven de trood van zijn vader David, en koning zal hij zijn over het huis van Jacob tot in de eeuwen, en er zal geen einde zijn aan zijn koninschap.'

En Maria zei tot de engel:

'Hoe zal dit geschieden, daar ik met geen man gemeenschap heb?'

En de engel antwoordde haar en sprak:

'Heilige Geest zal over jou komen en kracht van de Allerhoogste zal jou overschaduwen; daarom ook zal het verwekte, het heilige, geroepen worden: 'zoon van God'.
En zie, Elisabeth, je bloedverwante, is ook zwanger van een zoon in haar ouderdom; en dit is de zesde maand al voor haar die onvruchtbaar heette.
Want bij God zal niets onmogelijk zijn, geen woord.'
En Maria zei:
'Zie, de dienaar van de Heer; mij geschiede naar jouw woord.'
En de engel ging van haar heen

Antwoordpsalm: 'Laat ons nu vrolijk zingen', lied 146A, couplet 1, 2 en 3

Tweede lezing: Lucas 1:39-56

Maar Maria stond op in die dagen en trok met spoed op naar het bergland, naar een stad in Judea, en ging het huis van Zacharias binnen en begroette Elisabeth.
En het geschiedde, zodra Elisabeth de groet van Maria hoorde, dat het kind in haar schoot opsprong en Elisabeth werd vervuld met de heilige Geest, en riep met een luide kreet:
'Gezegend ben jij onder vrouwen en gezegend is de vrucht van jouw schoot. En waaraan heb ik het te danken, dat de moeder van mijn Heer tot mij komt? Want zie, zodra de klank van jouw groet mijn oor bereikte, sprong het kind van verrukking op in mijn schoot; en zalig zij die vertrouwd heeft, dat tot vervulling zal komen wat haar vanwege de Heer gezegd is'.
En Maria sprak: 'Groot prijst mijn ziel de Heer
En mijn Geest jubelt in God mijn Bevrijder.
Omdat Hij gezien heeft naar de nederheid van zijn dienares.
Zie, van nu af aan prijzen alle geslachten mij zalig,
omdat grote dingen deed aan mij de Machtige: en heilig is zijn naam.
En zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslacht voor hen die Hem vrezen.
Hij heeft kracht ten toon gespreid met zijn arm: Hij heeft uiteengeslagen trotsen van hart.
Hij heeft van de troon gestoten heersers: en nederigen heeft Hij verheven.
Hij heeft hongerigen met goede dingen overladen en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden.
Hij heeft aangenomen Israël zijn knecht: om te gedenken zijn barmhartigheid.
Zoals Hij gesproken heeft tot onze vaders: Abraham en zijn nakomelingen, tot in eeuwigheid.
En Maria bleef ongeveer drie maanden bij haar en keerde naar haar huis terug.

Zingen: 'Mijn ziel maakt groot de Heer', lied 157a

Overweging

'Verheug je, Maria, de Heer is met jou.'

Maria, wie ben jij?
Een jonge vrouw, haast nog een meisje.
Je woont in een klein dorp, in Galilea.
Helemaal in het noorden van het land, nauwelijks op de kaart te vinden. Een achtergebleven gebied, armoedig, zuchtend onder de Romeinse bezetting.
Je was al toegezegd aan een man.
Je lot leek door anderen bepaald.

Hoe heeft Gabriël, de engel, jou gevonden?
Zijn naam is betekenisvol.
Je hoort het Hebreeuwse woordje 'gabber' er in.
Gabriël is een 'gabber', een kameraad van de Eeuwige.

Niemand weet precies wat engelen zijn.
Misschien kun je ze het beste omschrijven met de stem van de Eeuwige in je leven.
Je verstaat iets zo dat je een licht opgaat.

Ging jou een licht op Maria?
Geloofde jij dat bij God niets onmogelijk is?
Wakkerden de verhalen van jouw volk over laatsten die eersten worden dat vuurtje bij jou aan?
Brandde het steeds iets sterker?
Het vuur van de hoop, het geloof dat er wat kan veranderen,
dat er wat gaat veranderen.

Verheug je, zei de engel tegen jou.
Want: 'Heilige Geest zal over jou komen en kracht van de Allerhoogste zal jou
overschaduwen; daarom ook zal het verwekte, het heilige, geroepen worden: 'zoon van
God'.

Woorden bedoeld om te laten zien dat de Zoon van de Allerhoogste niet is gekomen door
wat mensen kunnen, maar als geschenk van God aan ons.

Wat zeg jij, Maria, tegen de engel?
Wint jouw geloof dat bij God niets onmogelijk is het van de schrik?
Durf jij het aan om die onmogelijke mogelijkheid werkelijkheid te laten worden in jouw leven?
Gods kind, jouw kind, dat geboren zal worden en waarmee alles zal veranderen?

'Mij geschiede naar jouw woord', zegt Maria, in volle overgave.

Martin Buber, een joods denker, zei: 'God woont daar waar mensen Hem toelaten.'

Zingen: 'De engel Gabriël komt aangesnel', lied 443, couplet 1

'Verheug je, Maria, de Heer is met jou.'

Waar ga je naar toe?
Naar Elisabeth, mijn familielid, al zo hoog op leeftijd dat ze geen kinderen meer kon krijgen.
Ik wil haar verhaal horen.
Want zeg nou zelf, dat geloof je toch niet?
Zij de oudste en ik de jongste en uitgerekend wij krijgen allebei een kind?
Zie je wel, bij God is niets onmogelijk.

Het geloof in de tegengeschiedenis van de Eeuwige gaat hier
zijn weg op vrouwenvoeten.
Dwars door de geschiedenis heen van dreunende laarzen.
Maria en Elisabeth herkennen dat geloof in elkaar, het maakt hen sterk.
Het gaat over liefde tegenover haat,
vrede tegenover geweld,
dienen tegenover heersen
vergeving tegenover vergelding,
recht tegenover onrecht,
over samen delen tegenover jezelf verrijken.
Dat lijkt allemaal stuk voor stuk onmogelijk, toen en nu,
maar zij zien bij elkaar dat het mogelijk is voor God.

Zingen: 'De engel Gabriël komt aangesnel', lied 443, couplet 2

Verheug je, Maria, de Heer is met jou'

Wat zing jij?
Welk lied is dat?

Als Maria haar beroemd geworden 'Magnificat' zingt,
hoor je gelijk andere liederen uit de Bijbel.
Je hoort haar naamgenote zingen, Mirjam.
Haar loflied kinkt als het volk is bevrijd uit de slavernij.
Je hoort Hanna zingen, met haar protestlied, over een God die de maatschappij zal omkeren
en gerechtigheid en vrede brengen zal.

De kracht van een lied is dat je er meer mee kunt zeggen dan met woorden alleen.
Bovendien kun je ermee instemmen, met heel je hart.
Zo breidt de kracht van het lied zich uit.
In de eeuwen der eeuwen.

Maria staat daar en zingt. Een lofzang en een protestlied ineens.
Het meest revolutionaire lied ter wereld, zoals iemand schreef.
Een schreeuw, een kreet.
Het is het credo, de belijdenis van haar volk.
Ze kan het niet laten in haar lied te herhalen wat ook in psalmen en door profeten wordt
gezegd, beloofd en in praktijk gebracht.
Maria zingt in stereo, alles klinkt mee.
Het is één en al kracht wat ze zingt:

Overmoedigen verstoord, machthebbers verstoten,
vernederden verhoogd, hongerigen verzadigd en rijken leeg weggestuurd.
Alles wat zij zingt staat in de verleden tijd.
Alsof het al is gebeurd,
alsof de machthebbers al van hun tronen zijn verstoten
en de vernederden verhoogd.

Wij zien dagelijks om ons heen het omgekeerde.
Maria zag dagelijks om haar heen het omgekeerde,
maar daar laat zij zich niet door uit het veld slaan.
Ze stuurt onze blik en schudt nee, het is niet louter toekomstmuziek.
Want kijk maar naar haar.
Het kind dat zij verwacht is werkelijkheid.
Het is Gods tegenzet in de geschiedenis.
Een oorlogsverklaring aan alle tirannen en terroristen.
Wij kennen hun namen.
Al dat onrecht heeft geen toekomst, zegt Maria.
Fier overeind staat ze. Gepassioneerd.

Zo'n Maria, daar doe je niet vertederd over.
Zet haar maar niet op een voetstuk.
Ze zou er afspringen en met ferme stappen naar de plekken gaan waar de zaak van haar
zoon in het geding is.
Ze zou ons vragen mee te gaan.
En in te stemmen met haar revolutionaire lied.

God voert geen strijd met wapens.
Hij gaat de strijd aan door zijn Geest, die mensen voor hem inneemt
en ze de kracht en creativiteit geeft om anders te gaan leven.

Om druppels op de gloeiende platen van deze wereld te willen zijn.
Die bezielende kracht heeft Maria begeistert en zij heeft die Geest ten volle aanvaard.

Eigenlijk zouden we haar revolutionaire lied elke keer als we samen zijn moeten zingen om die begeestering en de urgentie te blijven voeden.
In de traditie van de kloosters gebeurt dit ook.
In elke vesper van een kloosterorde wordt, aan het begin van de avond, met Maria meegezongen.
De wetenschap dat dit zo is kan ons troosten.
Want in onze haastige levens komen wij er vaak niet aan toe.
Maar dit prachtige en krachtige lied tegen de bestaande orde, mag nooit verstommen en zal nooit verstommen.

Zingen: 'De engel Gabriël komt aangesnel', lied 443, couplet 3

Verheug je, Maria, de Heer is met jou'.

Hoe heb jij jouw kind de weg van de Eeuwige gewezen?

Schilderijen en Mariabeelden laten jou vaak zien met het kind op schoot en een boek waaruit je hem voorleest.
Jij als moeder die het Woord van de Eeuwige leert aan het kind dat bestemd is om het Woord van de Eeuwige te zijn.
Maria, jij staat voor de traditie waaruit het kind voorkomt.
Jij bent gevormd door verhalen waarin de laagsten de eersten zullen zijn.

Maria, die verhalen moeten meer dan ooit voor jou zijn gaan leven.
Jouw kind werd vernoemd naar Jozua, de man die jouw volk het Beloofde Land binnen bracht.
Jezus moest je hem noemen, dat betekent: 'Hij redt, Hij bevrijdt'.
Zoals Jozua zal ook jouw kind ons dat beloofde land voor ogen houden en daar alles voor geven.

Maria, heel de tegengeschiedenis van de Eeuwige,
alle verhalen, vanaf Abraham en zijn nakomelingen tot nu toe,
wordt samengevat in het kind op jouw schoot.
De verhalen waar jij het kind op wijst zal hij tot leven brengen.
Jij gelooft dat dit mogelijk is.
Jij nodigt ons uit met jou mee te geloven.
Jij bent de moeder van de hoop
Een dochter van Sion.
Een venster waardoor wij zicht krijgen op een wereld waarin alle machtsverhoudingen zijn omgekeerd.
Kijk om je heen vanuit een ander oogpunt, dat houd jij ons voor.
Kijk goed en weet dat het licht van de Eeuwige de duisternis al heeft overwonnen.

Maria, jij uitverkoren vrouw,
die het woord van de Eeuwige hoorde en deelde.
Met jouw kind. Met ons. Met allen die het durven geloven.

Laten wij ons met jou verheugen.

En mag jouw vreugde en strijdbaarheid ons dragen.
In deze Advent op weg naar Betlehem, en elke dag van het jaar opnieuw. Amen.

Zingen: 'De engel Gabriël komt aangesnel', lied 443, couplet 4

Mededelingen, collecten en orgelmuziek

Gebeden: dank- en voorbeden, stil gebed en 'Onze Vader'

Laten wij bidden

Eeuwige,
wij zeggen U dank dat U Maria hebt gegeven
als een voorbeeld van trouw aan uw Woord.

Schenk ons de kracht die haar bezielde.
Geef ons adem om te zingen zoals haar.
Leg haar lied van lof en protest ook op onze lippen.
Geef ons de moed om aan te klagen
wie onrecht doen en mensen klein houden.
Geef ons stem om mee te leven met allen die verdriet hebben
en ook ons eigen verdriet te durven delen.

Geef ons de fierheid van Maria
om tegen de duisternis in
een lied van vertrouwen te zingen.

In mensen die open en ontvankelijk zijn zoals Maria
komt U aan het licht.
Daarom, Eeuwige, zeggen wij U dank: Magnificat!

In de stilte van dit huis brengen wij voor U wat leeft in ons hart.

Met zoveel mensen die ons voorgingen en zovelen wereldwijd
bidden wij de woorden, die Jezus ons leerde.

Onze Vader die in de hemel zijt
uw Naam worde geheiligd, uw koninkrijk kome
uw wil geschiede, gelijk in de hemel als ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
zoals wij vergeven onze schuldenaren.
En leidt ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze,
want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

Slotlied: 'De nacht is haast ten einde', lied 445

Zegen

De Eeuwige zegene en behoede u.
De Eeuwige doe haar aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Eeuwige kere zijn aangezicht naar u toe
en geve u vrede.

Gezongen Amen.